

Ikt. sz.: EUB-41/17-4/2021.

EUB-10/2021. sz. ülés
(EUB-68/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai ügyek bizottságának**
2021. június 8-án, kedden, 8 óra 32 perckor
az Országház Delegációs termében (főemelet 40.)
megtartott részben zárt üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása</i>	5
<i>Tájékoztató az Európai Unió nyugat-balkáni bővítésének aktuális kérdéseiről</i>	6
<i>Sztáray Péter András tájékoztatója</i>	7
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	10
<i>Reflexiók</i>	12
<i>Az ülés berekesztése</i>	15

Napirendi javaslat

1. Nagykövetjelölt kinevezés előtti meghallgatása (Zárt ülés!)

Előterjesztő:

Vargha Tamás, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkára

2. Tájékoztató az Európai Unió nyugat-balkáni bővítésének aktuális kérdéseiről

Előterjesztő:

Dr. Sztáray Péter András, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkára

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz), a bizottság elnöke

Tessely Zoltán (Fidesz), a bizottság alelnöke

Balczó Zoltán (Jobbik), a bizottság alelnöke

Csöbör Katalin (Fidesz)

Riz Gábor (Fidesz)

Dr. Tilki Attila (Fidesz)

Juhász Hajnalka (KDNP)

Bana Tibor (független)

Dr. Szél Bernadett (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Tiba István (Fidesz) Tessely Zoltánnak (Fidesz)

Dr. Tilki Attila (Fidesz) megérkezéséig Csöbör Katalinnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főosztályvezető-helyettes

Dr. Tamás Csaba Gergely bizottsági főmunkatárs

Nyilas Dániel bizottsági munkatárs

Meghívott

Hozzászóló

Sztáray Péter András államtitkár (Külgazdasági és
Külügyminisztérium)

Megjelentek

Járóka Livia európai parlamenti képviselő

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 32 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok, hölgyeim és uraim! Az Országgyűlés Európai ügyek bizottsága ülését megnyitom. Köszöntöm képviselőtársaimat, az Országgyűlés munkatársait. Az első teendőnk a határozatképeség megállapítása. Az aláírt jelenléti ív alapján és a helyettesítésekkel bizottságunk határozatképes. Csöbör Katalin képviselőtársam helyettesíti Tilki Attilát, Tessely alelnök úr pedig Tiba képviselőtársamat.

A második teendőnk a napirendi pontok megállapítása. Két napirendi pont megtárgyalását terveztem ma. Az 1. napirendi pont nagykövetjelölt kinevezés előtti meghallgatása, ami zárt ülésen történik. A napirendi pont előterjesztője Vargha Tamás államtitkár úr. A 2. napirendi pont tájékoztató az Európai Unió nyugat-balkáni bővítésének aktuális kérdéseiről. Az előterjesztő Sztáray Péter államtitkár úr. Kérdezem, hogy van-e valakinek kérdése, véleménye a napirendi pontokról. *(Jelzésre:)* Szél Bernadett, tessék parancsolni!

DR. SZÉL BERNADETT (független): Köszönöm szépen, elnök úr. Érdeklődnék az általam kezdeményezett napirendi pontról...

ELNÖK: Igen, természetesen, ezt majd fel fogom tenni kérdésként.

DR. SZÉL BERNADETT (független): Jó, bocsánat, nem vagyok még elég gyakorlott kezdeményező.

ELNÖK: Így van, először tehát elfogadjuk a napirendet, a napirend elfogadása után pedig következik... *(Jelzésre:)* Bocsánat, előtte döntünk *(Balczó Zoltán: A kiegészítésről.)*, így van pontosan, köszönöm szépen. Képviselőtársaim pénteken megkapták Szél Bernadett bizottsági tag házszabály 114. § (1) bekezdése szerinti napirendi pont módosítására irányuló javaslatát, amelyben Várhelyi Olivér uniós biztos meghívását javasolja a következő bizottsági ülésre a montenegrói kínai hitelből épült autópályák kapcsán. Képviselőtársaim mindnyájan megkapták ezt a levelet.

A napirend-módosításra irányuló javaslatról a bizottság a mai napi ülésen vita nélkül határoz. Így tehát kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki az, aki támogatja képviselő asszony módosításra irányuló javaslatát. Kérem, szavazzanak! *(Szavazás.)* 2 igen szavazat. Ki az, aki nem támogatja? *(Szavazás.)* 7 nem szavazat. Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Tessék parancsolni!

DR. SZÉL BERNADETT (független): Elnézést kérek, lehetséges-e, hogy a bizottságnak megindokoljam, hogy miért...

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. A házszabály lehetőséget ad arra, hogy vita nélkül határozzunk róla.

DR. SZÉL BERNADETT (független): Akkor ez egy változás az előbbiekhöz képest, mert korábban volt lehetőség.

ELNÖK: Így van, az elnök mindig eldönti. Köszönöm szépen. *(Bana Tibor megérkezik a bizottsági ülésre.)*

Most kell megszavaznunk az eredetileg általam beterjesztett két napirendi pont megtárgyalását. Ki az, aki támogatja? Kérem, szavazzanak! *(Szavazás.)* Ki az, aki ellenzi? *(Szavazás.)* Ki tartózkodik? *(Szavazás.)* Köszönjük szépen. A bizottságunk elfogadta a napirendi pontok tárgyalását. *(Dr. Tilki Attila megérkezik a bizottsági ülésre.)*

Engedjék meg, hogy tájékoztassam képviselőtársaimat, hogy a mai bizottsági ülésre vonatkozóan előzetesen írásban jelezte távolmaradását dr. Oláh Lajos és Tiba István bizottsági tagunk. A mai ülésünkre a házelnöki előzetes egyetértés alapján került sor.

Tisztelt Bizottság! Tájékoztatom továbbá képviselőtársaimat arról, hogy az elmúlt héten került sor a COSAC plenáris ülésre, ahol Tessely Zoltán és Balczó Zoltán alelnökökkel vettünk részt online formában, és felszólaltunk a portugál elnökség, a szociális Európa, a helyreállítási tervek és az Európa jövőjéről szóló konferencia kapcsán. E téren fontos, hogy a nyugat-balkáni országok képviselői a konferencia plenáris ülésének munkájába majd bekapcsolódhatnak.

Bejelentem továbbá, hogy a házelnök úrral egyeztetve az Európa jövőjéről szóló konferencia négyfős országgyűlési delegációja is kijelölésre került, Tessely és Balczó alelnök úr, Juhász Hajnalka bizottság tag, egyúttal a Külügyi bizottság alelnöke, és a delegációvezetői posztot jómagam töltöm be. Az alakuló plenáris ülésre június 19-én kerül sor hibrid formában. A tegnapi napon pedig a francia nemzetgyűlés európai ügyek bizottságának delegációjával került sor egy eszmecsere itt, az Országházban, ahol aktuális uniós kérdéseket tekintettünk át. Köszönöm Balczó alelnök úrnak és Csöbör képviselő asszonynak a részvételét.

Tisztelt Bizottság! Most a napirendünk szerint át fogunk térni a zárt ülésre. Kérem, csak azok tartózkodjanak a teremben, akiknek erre megvan az engedélyük!

(A bizottság 8 óra 40 perctől 9 óráig zárt ülés keretében folytatta tárgyalását, melyről külön jegyzőkönyv készült.)

Szünet: 9.00 - 9.01

A nyílt ülés folytatásának időpontja: 9 óra 01 perc)

Tájékoztató az Európai Unió nyugat-balkáni bővítésének aktuális kérdéseiről

ELNÖK: Folytatjuk bizottsági ülésünket nyílt üléssel. A 2. napirendi pontunk tájékoztató az Európai Unió nyugat-balkáni bővítésének aktuális kérdéseiről. A napirendi pont előterjesztője Sztáray Péter államtitkár úr, akit ezúttal is szeretettel köszöntök.

Tisztelt Bizottság! Egy olyan téma megtárgyalása következik, amelyet az elmúlt évek során Magyarország mindvégig konzekvensen támogatott, és itt emlékeztetem képviselőtársaimat, hogy a bizottságunkban is számos alkalommal került sor a megvitatására. Számunkra különösen fontos a nyugat-balkáni uniós bővítés annál is inkább, mert ezért a területért felel az Európai Bizottság magyar tagja, akit szintén meg is hallgattunk annak idején, és számos kérdés érkezett ebben a témakörben számára. A tavalyi év bővelkedett kezdeményezésekben, elég csak a Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási tervre vagy a Nyugat-balkáni Garanciaeszközre gondolni. Noha a koronavírus-járvány a térség gazdaságaira is jelentős hatást gyakorolt, mégis úgy látom, hogy lépésről lépésre haladunk előre. Kérem államtitkár urat, hogy adjon rövid kitekintést a nyugat-balkáni bővítés jelenlegi állapotáról, Szijjártó miniszter úr legutóbbi szerbiai látogatásának az eredményeiről. Kérem, röviden számoljon be erről, és utána szokásunknak

megfelelően megnyitom a vitát, akinek kérdése, véleménye van, elmondhatja, kérdezhet, és összegyűjtve ezeket majd visszaadom a szót államtitkár úrnak. Tessék parancsolni!

Sztáray Péter András tájékoztatója

SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Elnök úr, köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a bizottság vezetését és tagjait, illetve köszönöm a lehetőséget, hogy beszámolhatok erről a Magyarország számára igen fontos kérdéskörről. Azt nem kell bizonygatni, hogy a Nyugat-Balkán politikai, gazdasági, biztonságpolitikai és egyéb szempontokból is mennyire fontos szerepet játszik a magyar külpolitikában, illetve tágabb értelemben is az euroatlanti térség stabilitásában és biztonságában. Ha megnézzük a korábbi nagyobb konfliktusok hátterét, nagyon sokszor részben legalábbis visszavezethetők voltak ezek a Balkánt érintő történelmi hagyatéokra, az etnikai, vallási és egyéb törésvonalakra.

Azt gondolom, emiatt is a magyar külpolitika számára egy elsődleges kérdés az, hogy hogyan lehet lehorgonyozni a térséget az európai, euroatlanti struktúrákhoz és ezzel mintegy hosszú távon kiterjeszteni azt a stabilitási övezetet, amelynek már mi is részesei vagyunk. Ilyen értelemben az EU- és a NATO-bővítés az, ami meghatározó a térség középtávú jövőjét illetően. Ugyan a NATO-nak már sikerült három országot befogadnia, ami óriási előrelépés, azonban azt látjuk, hogy az EU-bővítési vonalon nem állunk ilyen jól. Persze a kettő nyilván eltérő feltételrendszert mutat, de az biztos, hogy van egy olyan probléma, hogy elveszett a stratégiai vízió egy kicsit, és sokszor az a benyomásunk, mintha a döntéshozók egy része nem látná a fától az erdőt. Tehát van egy stratégiai érdek, viszont el vagyunk veszve a rövid távú kondicionalitásban is. Ez a probléma fő oka, ezért nagyon nehéz előrehaladni, aminek számtalan oka van.

Egy pár okot azért felsorolnék. Egyrészt az egyéni tagállami érdekek nyilván meghatározóak. Nagyon sok helyen nem olyan népszerű a bővítés. Attól tartanak, hogy bonyolultabbá válik a politikai döntéshozatal, nem bíznak abban, hogy ezek az országok fel tudnak zárkózni, attól tartanak, hogy ez a saját nemzetgazdaságukra lesz negatív hatással, és sok esetben a térség ismeretének a hiánya is közrejátszik abban, hogy nem képesek, nem akarják támogatni az egyes jelölt vagy tagságra törekvő országok előrelépését. Úgy gondoljuk, hogy ez egyfajta középtávú biztonsági kockázatot is jelent, hiszen ha ott marad „parlagon” ez a térség, akkor egyrészt mások fogják megnövelni a befolyásukat, és ez itt, Európa lágy altestén problémákat okozhat. Úgyhogy emiatt nagyon fontos lenne, és a kormánynak az az álláspontja, hogy minél hamarabb minél több országgal tudjunk előrelépni az adott ország tárgyalási folyamatában.

Tavalyelőtt nagyon fontos változás állt be. Amikor az új Bizottság felállt, új bővítési és szomszédságpolitikai biztos is hivatalba lépett Várhelyi Olivér személyében, ami - azt gondolom - több mint egy személyes váltás a funkcióban, hiszen elmondhatjuk, hogy tulajdonképpen most van először olyan biztos a szomszédság- és bővítéspolitikának, aki valóban jól ismeri a térséget, és aki valóban nagyon elkötelezett személyesen is az iránt, hogy a bővítés előrehaladjon. Ilyen értelemben a bizottságban van egy fontos pont, amely a korábbiakhoz képest is sokkal pozitívabban áll hozzá, és sokkal proaktívabban kezeli a bővítés kérdését.

Várhelyi Olivér egyik fontos első lépése volt, hogy kidolgozott egy új szabályrendszert, amely bizonyos metodikai elemekben megváltoztatta a bővítési eljárást, és emellé hozzátett egy 29 milliárd eurós gazdasági fejlesztési tervet. Tehát a kettő együtt, azt gondolom, egy újdonságot hozott a folyamatba. Tavaly, 2020

tavasznán úgy tűnt, hogy egy lökést is tudunk adni a folyamatnak. Sajnos utána elég hamar kiderült, miután Albánia és Észak-Macedónia esetében a tárgyalások megkezdésének a lehetősége is felmerült, hogy mégis konszenzus abban az ügyben, hogy előreléphessenek. Mi magyar részről végig azt támogattuk akkor is és most is, hogy legyen fejezetnyitás, legyen kormányközi konferencia, illetve induljon el a folyamat azokkal, akikkel még a tárgyalások nem kezdődtek meg. Ennek érdekében, hogy ezt támogassuk, az adott országok teljesítményét és előrelépését, EU-s szakértőket küldtünk a térség összes országába, beleértve Koszovót is. Azok a visszajelzések, amelyeket kapunk, nagyon pozitívak, az összes tagjelölt vagy tagságra törekvő ország pozitívan értékeli a magyar szakértők közreműködését.

A bővítésnél két nagy törésvonal látszik. Az egyik Észak-Macedónia esetében, amely elakadt azért, mert Bulgáriával van egy kétoldalú vitájuk, és Szófia jelenleg nem engedi azt, hogy Észak-Macedónia tovább lépjen. Ez hatással van Albániára is. Egyelőre nem állnak készen a tagországok egy olyan döntésre, hogy különválassák a két ország csatlakozási folyamatát. A Bizottság értékelése pozitív volt mindkét ország esetében. Megállapították azt, hogy az eddigi feltételeket teljesítették. Albánia külön feltételeket is kapott, de mára ezzel kapcsolatban is pozitív a Bizottság véleménye. Tehát mostantól kezdve nem jogi probléma van, nem teljesítésbeli probléma van, hanem kifejezetten politikai.

Ilyen szempontból érdekes, hogy konszenzusos a döntéshozatal ebben a kérdésben. Tehát amivel minket szoktak vádolni, hogy megbontjuk a konszenzust, nem támogatjuk az egységes, mondjuk, európai külügyi fellépést, itt ugyanerről van szó, csak egyes országok ezt halkabban csinálják. Néhány nyugat-európai ország nem támogatja azt, hogy legyen fejezetnyitás, hogy legyen IGC, vagyis kormányközi konferencia, és ezt azért teheti meg, mert a konszenzus elve itt is uralkodik. A többi ellenző egyébként Bulgária mögé bújik ebben a kérdésben, tehát egy kényelmes pozíciót vesz fel, mert Bulgária olyan keményen ellenzi, amíg nem tud megállapodni kétoldalú szinten Észak-Macedóniával, hogy nem lesz, nem várható igazából továbblépés.

Szerbia a másik nagy kérdéskör. Ez talán a legkomplexebb ország és helyzet a bővítési tematikában, hiszen számos olyan nyitott kérdés van, amelyek Szerbiával kapcsolatosak, ráadásul Szerbia a legmeghatározóbb állam az egész térségben. Tehát Koszovótól kezdve a többi országhoz való viszonyában jelentkező problémák, így Bosznia és Hercegovina, Montenegró, Horvátország irányában, ezek mind-mind nehezítik politikailag Szerbia előrelépését. Ide tartozik a sokszor felhozott jogállamisági kérdés, a jugoszláv múltból maradt negatív hagyaték feldolgozása a szomszédos országokkal és újabban a közös kül- és biztonságpolitikához való alkalmazkodás mértékének a csekély volta is. Tehát nagyon sok olyan kérdés van, amelyet az Európai Unió részéről megfogalmaznak a szerb továbblépés kapcsán. 35 fejezetből 18 fejezetet nyitottak meg eddig a szerbek. A legutolsót '19 decemberében, tehát az is már másfél éve volt, úgyhogy láthatóan nincs igazi előrelépés, bár az ország teljesítménye jó. Mi úgy értékeljük, hogy megtették azokat a lépéseket, amelyek szükségesek voltak ahhoz, hogy újabb fejezeteket lehessen nyitni.

Június 22-én lesz kormányközi konferencia, legalábbis ebben bízunk, hogy a portugál elnökség ezt össze tudja hívni, és talán-talán van némi esély arra, hogy mégis két fejezetcsoporthoz meg lehessen nyitni Szerbiával. Montenegró tart a legelőrébb a felkészülésben, 35 fejezetből 30 fejezetet megnyitottak, hármat lezártak. A lezárásnál persze tudni kell, hogy ez átmeneti lezárás, hiszen addig, amíg minden fejezetről nincs megállapodás, addig egyikről sincsen végleges, tehát mindig csomagban nézi a Bizottság és a tagállamok a fejezetek lezárását. Most viszont úgy néz ki, hogy júniusban már nem fog tudni új fejezetet vagy fejezeteket lezárni, hiszen most éppen

nincs olyan stádiumban a belső felkészülésük, de bízunk benne, hogy ők is tovább tudnak majd lépni.

A menetrend úgy néz ki, hogy június 22-én lenne Általános Ügyek Tanácsa, és remény szerint lehetne IGC, vagyis kormányközi konferencia. Albánia és Észak-Macedónia esetében viszont a tárgyaláskezdés nem túl valószínű, de hogy legalább egy politikai IGC lehetne, az mindenképp kedvező lenne.

Bosznia és Hercegovina különleges eset. Ők hátrébb állnak a felkészülésben. 14 prioritást fogalmazott meg számukra a reformok terén a Bizottság, ebből négyben mérhető előrehaladást értek el, de a többiben még nem, tehát náluk még egy hosszabb távú folyamat lesz, mire odáig jutnak, hogy a bizottsági AVIS-t, a bizottsági országvéleményt, az abban megfogalmazott követelményeket teljesíthessék a tárgyaláskezdéshez.

Nagyon külön kategória Törökország, hiszen velük 2005 óta folynak a tárgyalások. 16 fejezetet megnyitottak, egyet ideiglenesen lezártak, viszont 2016 óta befagyott a folyamat. Ennek nyilván politikai okai vannak. Elsősorban a ciprusi konfliktus áll az ügy hátterében, Ciprus nem járul hozzá ahhoz, hogy újabb fejezeteket nyissanak Törökországgal, amíg nincsen mérhető, mindegyik fél számára elfogadható előrelépés a ciprusi rendezésben. Sajnos a mostani, legutóbbi tárgyalási forduló tapasztalatai alapján nem nagyon bízhatunk abban, hogy a közeljövőben lényegi előrelépés legyen a ciprusi rendezés kérdésében. Törökország szempontjából ez nem kedvező. Mi támogatnánk azt, hogy lépjünk előre. Szükséges, hogy Törökországnak legyen egy valós európai perspektívája, hiszen ez közelíti Európához, és számos olyan stratégiai területen függünk egymástól, akár a migráció, akár a kereskedelem, akár a biztonság területén NATO-szövetségesként, hogy nagyon fontos lenne, hogy az EU-folyamat is megfelelő perspektívát adjon.

Koszovó szintén különleges eset. Itt vannak el nem ismerő országok az Európai Unión belül is, emiatt teljesen külön kategóriának számít. Itt a Belgrád-Pristina párbeszéd az, ami igazából meghatározó jelentőséggel bír. Ha lenne ott előrelépés, vagy adj' isten! áttörés, akkor azt gondolom, Koszovó előtt is megnyílna számos lehetőség, csatlakozás a nemzetközi szervezetekhez, elismerés az EU és a NATO összes tagállama által, ami teljesen új helyzetet teremtene, de pillanatnyilag nem tartunk itt. Közel tíz éve zajlanak a tárgyalások, számos részmegállapodás van, de most egy új lökésre lenne szükség ahhoz, hogy előre tudjunk lépni.

A vízummentesség Koszovó kapcsán a másik kérdés, ami nagyon fontos lenne, hiszen teljesítették a feltételeket. Emiatt mi támogatnánk, hogy ez megtörténjen, ugyanakkor itt is Franciaország, Hollandia, Dánia ellenzi azt, hogy megadjuk ezt, tehát egy politikai döntés várat magára. Amíg ez nincs meg, addig hiába teljesítik jogilag a feltételeket, nincs mód arra, hogy Koszovó vízummentes legyen, így az egyedüli ország a térségben, amely nem rendelkezik vízummentességi megállapodással az Európai Unióval.

Sok részletet tudnék még mondani, de a lényeg a jövőt tekintve az, hogy a portugál elnökség rendelkezik ambícióval arra, hogy legalább egy minimális, politikailag szimbolikus előrelépést tegyen azzal, hogy összehívja a kormányközi konferenciákat még júniusban, az elnökség lejárta előtt. Ezt követően nagyon bízunk a szlovén elnökségben. Szlovénia is hagyományosan a bővítést támogató, a térséget jól értő országok közé tartozik. Tehát arra számítunk, hogy még az elkövetkező fél évben lesz arra lehetőség, hogy esetleg valamilyen fejezetnyitás vagy egyéb előrelépés történjen és tárgyaláskezdés az adott országokkal.

Viszont ott van a horizonton a német, a francia és a szerbiai választás, ami megint átmeneti lassulást fog eredményezni. Tehát azt kell néznünk, hogy még a szlovén elnökség alatt van esély arra, hogy valami történjen pozitívan. Mi ezt nagyon

fogjuk támogatni. Utána, azt gondolom, lesz legalább egy fél év, amikor ezek miatt a fontos európai választások miatt kisebb az esély arra, hogy lényeges előrelépés legyen. Elnök úr, röviden ennyit szerettem volna mondani. Ha van kérdés, akkor azokra igyekszem válaszolni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen államtitkár úr beszámolóját. Külön köszönöm, hogy az utolsó pár mondatában beszámolt arról, hogy jelenleg hogy áll a nyugat-balkáni bővítés ügye a portugál elnökség alatt, hiszen nemsokára lejár az elnökségi mandátum, és mire számíthatunk a szlovén elnökség fél éve alatt. Ez lett volna egyébként a kérdésem. Köszönöm szépen, én erre már választ kaptam.

Most pedig megnyitom a vitát. Akinek kérdése, véleménye van, felteheti, elmondhatja. *(Jelzésre:)* Bana képviselőtársam, tessék parancsolni!

Kérdések, hozzászólások

BANA TIBOR (független): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégeink! Először is szeretném megköszönni államtitkár úrnak, hogy minden országra kitért és beszámolt a szakbizottságnak arról, hogy hogyan is áll jelenleg a helyzet akár stratégiai szempontból, hiszen ahogy ön is említette, itt valóban láthatunk visszasságokat. Ezzel kapcsolatban az lenne a kérdésem, hogy ez összességében azzal magyarázható-e - valamennyire kitért erre, de azért kíváncsi vagyok, hogy még milyen egyéb szempontok játszottak ebbe bele, vagy járultak ehhez hozzá -, hogy maga a hozzáállás továbbra is ilyen bizonyos tagállamok részéről, vagy esetleg ez lenne a pozitívabb változat. Most a koronavírus-járvány időszaka is ehhez hozzájárult, és emiatt is haladtak kicsit lassabban a folyamatok. Azt valóban tudhatjuk mindannyian, és számtalanszor vitáztunk, beszélgettünk már erről az Európai ügyek bizottságában, hogy a magyar kormány részéről valóban prioritás ez a kérdés, és nagyon fontos az, hogy ez mindig is ott legyen a külpolitika homlokterében.

Ha végigmegyünk az egyes országokon, akkor értelemszerűen én Szerbia kérdését hoznám ide abból a megközelítésből, hogy az ott élő magyarok érdekében való kiállás rendkívül fontos, tehát hogy az ő lehetőségeiket, jogaikat biztosítani tudjuk úgy, hogy már egyre közelebb kerül, bár éppen utalt rá államtitkár úr, hogy az elmúlt egy-másfél év nem ebbe az irányba hatott, de mégiscsak egyre közelebb kerül déli szomszédunk az európai uniós tagsághoz. Tehát nagyon fontos feladat az, hogy a délvidéki magyarság lehetőségeit, autonómiatörekvéseit támogatni tudjuk, hiszen az ő megmaradásuk és az ottani magyar kulturális élet erősödése és annak a fennmaradása, azt gondolom, pártpolitikától függetlenül mindannyiunk számára fontos kell, hogy legyen. Ez lenne az egyik, amire szeretnék kitérni, hogy ezzel kapcsolatban az elmúlt időszakban vannak-e olyan fejlemények, amelyek pozitívnak tekinthetők.

Összességében pedig azt gondolom, valóban a szlovén elnökség remélhetőleg tud lendíteni ezen a folyamaton. Bízom benne, hogy a magyar külpolitikai fellépés is hozzájárulhat ahhoz, hogy a nyugat-balkáni bővítés tekintetében akár bizonyos tagállamok hozzáállása pozitívabb lehet a jelenleginél. Meggyőződésem az, hogy valóban fontos az, hogy ezen a téren érdemi elmozdulás és előrelépés történjen, és ne lehessen akár ilyen állandokok mögé bújni adott esetben, mint amire államtitkár úr is utalt néhány ország esetében, egy kényelmes álláspontot felvéve, talán ez volt a megfogalmazása. Szóval csak bízni tudok benne, hogy a következő évek során a különböző elnökségek előre tudják lendíteni, és összességében az Európai Unió vezető testületei előre tudják lendíteni ezt a folyamatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csöbör Katalin, tessék parancsolni!

CSÖBÖR KATALIN (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr, és államtitkár úrnak is köszönöm mindazt, amit elmondott nekünk. Tegnap beszéltünk, találkoztunk a francia európai ügyek bizottságával is, és ott is az egyik bizottsági tag elmondta, akinek a származása is még a régi Jugoszláviára tehető, hogy ő személy szerint a bővítés mellett van. Viszont hallottam öntől olyanokat, hogy valakik előrébb állnak a tárgyalásokban vagy a fejezetekben, amelyeket elvár az Európai Unió. Ezek körülbelül mennyi időben mérhetők? Ezek hónapok? Évek? Tízévek? Vagy hogyan néz ki egy ilyen folyamat? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szél Bernadett képviselő asszonyé a szó. Tessék parancsolni!

DR. SZÉL BERNADETT (független): Köszönöm a szót, elnök úr. Államtitkár úr, köszönöm szépen a beszámolót. Én a bővítés kapcsán egy olyan aspektusról szeretnék beszélni és kérdezni az ön véleményét, ami borzasztóan fontos. Még nem volt itt velünk, de az 1. napirendi pont keretében megpróbáltam volna meghívni az ön által is többször felemlgetett Várhelyi Olivér biztos urat a bizottságunk ülésére, merthogy amikor az Európai Parlamentben Montenegró országjelentésének a vitája volt a plenárison, elmondta, hogy nagyon kockázatosnak látja a kínai hitel ügyét, amibe belebonyolódott Montenegró. Az uniós biztos azt mondta, hogy meg kellene fontolni, hogy ilyen hitelek esetében más országok számára is ilyen uniós mentőövet biztosítson az Európai Közösség. Azt is láttuk - most megnyitom, itt az előbb megkerestem, a kínai pártlapban lehetett erről olvasni, Magyarországon ez egy nagyon apró, kis hír lett -, hogy a kínai védelmi miniszter több európai országot meglátogatott, hogy a hadiköteléseket, military ties, fejlessze, és arról beszélt - most idézem angolul, „future joint military drills exchanges likely” -, hogy a jövőbeni együttes katonai gyakorlat céljából. Ezek az országok az ön által sorolt országok körébe is tartoztak, mert köztük volt Szerbia, Magyarország, Görögország és Észak-Macedónia.

Én meglehetősen aggodalommal vettem tudomásul ezt a bizonyos közlést - itt látható is Wei Fenghe-ről a fotó és a különböző nyilatkozatok erről a vizitról -, és nem tudok nem elmenni amellett a tény mellett, hogy ezek az országok még azt is osztják maguk között, hogy a Budapest-Belgrád-vasútvonal így menne keresztül.

Én tisztelettel kérdezem önt, hogy mindezen információk birtokában mindez hogyan hat a tervezett nyugat-balkáni bővítésre? Nyilván ezt látják és tapasztalják azok az országok, amelyeknek döntési pozíciójuk van ezekről a helyzetekről. Ez milyen atmoszférát és milyen döntési alternatívákat nyit ki a döntéshozók számára, hogy egy ilyen mértékű kínai eladósodás, illetve most már hadgyakorlatok valószínűsítése napirendre kerülhetett? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Engedjék meg, hogy köszöntsem Járóka Livia képviselő asszonyt az Európai Parlamentből. Köszönöm, hogy ismét megtisztelte bizottságunkat.

Szél Bernadett képviselőtársamnak csak röviden megemlíteném, hogy Magyarország elkötelezte magát a Németországgal való hadi együttműködésre, hiszen közismert a hírekből is, hogy a következő évben mintegy ezermilliárd forintot költünk a haderőfejlesztésre, és ebben egy jelentős rész a német kooperációban történik, tehát onnan vásárolunk fegyvereket, alkatrészeket, harckocsikat, illetve közös gyártás lesz.

Számunkra nem kérdés, hogy Németország a legfontosabb partnerünk ebben a tekintetben. *(Jelzésre:)* Tessely alelnök úré a szó. Tessék parancsolni!

TESSELY ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, államtitkár úrnak pedig a beszámolót, amiből egy nagy szép és tiszta képet kaptunk a jelenlegi helyzetről, én mégis szeretném kérni, hogy még két területen pontosítson államtitkár úr. Az észak-macedón-bulgár vitában mi lehet a megoldás? Mi lehet az a megoldás, ami talán egyre távolabb látszik megoldhatónak? Hasonlóképpen a ciprusi rendezés kapcsán, ami nyilván Törökország esetében a továbblépést akadályozza, egyáltalán vannak-e esélyek, és mi lehet az a helyzet, ami megnyugtatná mindazokat, akik ezt teljes akadályozó tényezőként látják? Egyáltalán van-e ilyen bármelyik kérdésben? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Több hozzászólási igényt nem látok. Tisztelt Bizottság! Azt hiszem, abban mindnyájan egyetértünk, hogy Magyarország külpolitikájának egyik fókuszja a Nyugat-Balkán bővítése. Ami ott történik, az azonnali hatást gyakorol Magyarországra is, és ezért fontos nemzetbiztonsági, nemzetgazdasági és politikai érdekek mentén a régió stabilitása. Mint a bizottság elnöke mondom, az elmúlt másfél-két-három év során szinte nem múlt el egyetlen olyan COSAC, tehát bizottsági elnöki értekezlet, ahol ne említettem volna, hogy Magyarország számára rendkívül fontos a Nyugat-Balkán uniós bővítése. Ezt többször, több alkalommal szorgalmaztam, mint ahogy Csöbör Katalin képviselőtársam is említette, tegnap nagyon jó eszmecserét folytattunk a francia nemzetgyűlés európai ügyek bizottságának küldöttségével. Ott is ezt hangsúlyoztam, illetve ebben egyetértettünk, hogy a francia bizottságnak is fontos, bár ott döcögősebben megy külpolitikai tekintetben ennek a projektnek a támogatása. Száz szónak is egy a vége, számunkra nemcsak - ahogy említettem - nemzetbiztonsági, nemzetgazdasági és politikai érdekek mentén fontos ennek a támogatása, hanem történelmi okok miatt is.

Tisztelt Bizottság! Visszaadom a szót államtitkár úrnak. Kérem, hogy válaszoljon a feltett kérdésekre. Tessék parancsolni!

Reflexiók

SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr, és köszönöm a kérdéseket. Valóban a kérdések mutatják azt, hogy mennyire komplex problémakörrel van szó egyrészt a Nyugat-Balkán hosszú távú stabilizálása, másrészt az ezzel szorosan összefüggő integráció terén. Bana képviselő úr kérdésére a személyes véleményemet el tudom mondani. A koronavírus-járvány, azt gondolom, némi technikai problémát okozott, de a valódi ok politikai. Tehát ahogy a bevezetőmben is mondtam, nemzeti érdekek mentén dönt mindenki arról, hogy melyik országot támogatja az előrelépésben. Ez teljesen legitim. A szerződésekből le van írva, amelyekben megállapodtunk, hogy egyhangú döntéshozatal van, tehát legitim nemzeti pozíciókról beszélünk. Az más kérdés, hogy mi magyar részről nem értünk egyet azzal, mert károsnak tartjuk a térség jövőjét tekintve, ha beragad a bővítési folyamat. Ilyen értelemben mindent megteszünk annak érdekében, hogy politikai téren meggyőzzük az EU-s partnereket, a többi EU-tagországot, hogy igenis az ő érdekük is az, hogy előrelépjenek biztonsági és gazdasági okokból is.

A másik Szerbia esete. Kivételesnek tűnik. Az elmúlt tíz évben kétoldalú alapon lezajlott egy megbékélési folyamat, és elindult egy nagyon erős, stratégiaiának nevezhető együttműködés Magyarország és Szerbia között. Ez részben annak is

köszönhető, hogy a szerb vezetés felismerte azt, hogy szüksége van Magyarországra ahhoz, hogy az integrációban előrelépjen. Magyarország egy jó partner, amely támogatja ebben. Másrészt a magyar nemzeti kisebbségi közösséggel való bánásmódban egy példaértékű utat választottak. Tehát azt hiszem, hogy ha a Kárpát-medencében körbenézünk, akkor talán a legfejlettebb és a legkedvezőbb helyzetben vannak Szerbiában. Hozzátenném Horvátországot és Szlovéniát is, de Szerbia is mindenképpen a pozitív példák közé tartozik. Ilyen értelemben számunkra ez egy biztosíték arra, hogy támogathatjuk őket Szerbiával, a gazdasági együttműködést is szorosabbá tehetjük, és a magyar közösségnek is biztosítva van a jövője, hogy a helyben maradás ne egy negatív tendencia legyen számukra, hanem valóban egy élhető jövőképet biztosítson.

Ilyen szempontból nagyon fontos volt a múlt csütörtöki és pénteki, Szijjártó Péter által lebonyolított hivatalos látogatás Belgrádban, ahol sor került egy nagyszabású gazdasági vegyesbizottsági ülésre is. Rendkívül pozitív visszajelzéseket kaptunk arról, hogy milyen támogatást nyújtunk a Vajdaságban, illetve azon túl is. Most már kezd kirajzolódni, hogy a befektetések kölcsönösök lesznek. Szerb vállalatok is érdeklődnek a magyarországi befektetések iránt, és ezzel egyre több szállal kapcsolódunk egymáshoz, ami - azt gondolom - csak megerősíti ezt a stratégiai kapcsolatot. Ha sor kerül a két kormány közös csúcstalálkozására az év második felében, aminek most keressük a modalitásait, az időpontját, akkor azt gondolom, hogy még több olyan megállapodást fogunk aláírni, amelyek ezt elmélyítik. Ezek mind-mind biztosítékok az ottani magyar közösség számára, hogy megérje helyben boldogulni. Ilyen értelemben szerintem ez egy nagyon pozitív folyamat.

Csöbör Katalin kérdésére a válasz nem könnyű, hogy meddig tart ez a folyamat. Nincsen rá szabály. Tehát látjuk, hogy a törökök évtizedek óta elkezdtek a csatlakozási folyamatot, és nincs a belátható jövőben az, hogy áttörést érjenek el. Ugyanakkor Magyarország esetében ez sokkal rövidebb volt, Horvátország esetében rövidebb volt. Tehát minden attól függ, hogy az adott ország hogy teljesít, illetve milyen a politikai megítélése a tagországok körében. Tehát sajnos nem tudok erre konkrét választ adni. Pont ez a probléma a bővítéssel, hogy bármikor megakasztható, bármikor felfüggeszthető, bármikor felvethetők új szempontok is, és ezáltal, ha politikai akarat van rá, akkor tovább is léphetünk, ha nincs, akkor viszont erre nincs mód.

Szél Bernadett képviselő asszony kérdésére válaszolva, egyrészt a montenegrói kínai hitelkérdés, azt hiszem, egy jó állatorvosi lova annak, hogy Európa mennyire nem figyel arra, hogy a stratégiai érdekeit hogy képviselje a térségben. Úgy tudom, a montenegróiak a Bizottsághoz fordultak, hogy segítsenek ebben az ügyben, de elutasították őket. Ez jelzi azt, hogy lehet szidni Kínát, hogy befolyást szerez a Nyugat-Balkánon, ugyanakkor ha nincs meg a tagországok, illetve a Bizottság részéről az, hogy felkarolja és segítse a nehéz helyzetbe került országokat, akkor annak ez lesz a következménye. Tehát én azt gondolom, ez pont az a „nem látjuk a fától az erdőt” szimptóma, amiről beszéltem a bevezetőben is.

Az, hogy a kínai honvédelmi miniszter ellátogat Közép-Európába és Dél-Európába, az azért nem rendkívüli dolog. Mindig van honvédelmi együttműködés nagyon sokféle relációban, és itt is három NATO-ország védelmi miniszterével tárgyalt a kínai védelmi miniszter, amibe nem kell belelátni olyat, hogy ez változtatna a szövetségi elkötelezettségünkön vagy bármin. Ez egy politikai találkozó volt, ahol a két fél eszmét cserélt, illetve ugyanezt megtette Görögországban, Észak-Macedóniában és Szerbiában is. Azt gondolom, hogy ennek nincsen semmilyen hatása arra, hogy hogyan alakul majd a bővítési folyamat, de azt mutatja, hogy van egy erős kínai érdeklődés a térségben, aminek lesz folytatása is. Tehát egy újabb elem

azzal kapcsolatban, hogy ha az EU nem lép, akkor nemcsak Kína, hanem más országok és entitások, sőt egyes vallási felekezetek is nagyon erős befolyást próbálnak kiépíteni például Bosznia-Hercegovinában muzulmán vonalon. Ezt erősen látjuk, úgyhogy nagyon szerteágazó a kérdéskör, de azt gondolom, ez egy bizonyíték arra, hogy lépnünk kellene.

Most az a két nagyon-nagyon nehéz kérdés jön, amire nem fogok tudni válaszolni, hogy Észak-Macedónia és Bulgária hogy tud megállapodni. Egy különleges helyzet alakult ki. Egy évtizedig Görögország blokkolta Észak-Macedónia - akkor még Macedónia, a volt Jugoszláv Köztársaság - előrelépését, és kötöttek egy megállapodást, a preszpai megállapodást, amely elég sok engedményt követelt meg a macedónoktól, de végül is belementek annak érdekében, hogy előrelépjenek az integrációs úton. Ezt követően lényegében tavaly jöttek elő a bolgárok azzal, hogy nekik is van komoly problémájuk, ez identitáskérdéssel, nyelvi kérdéssel, történelmi értelmezési kérdésekkel függ össze. Tehát a létező legbonyolultabb, legnehezebben feloldható, mindkét nép szívéig ható kérdésekről van szó, ezért azt gondolom, rendkívül bonyolult lesz politikailag túllépni ezen az akadályon. Ráadásul Bulgáriában választások lesznek, július 11-én, azt hiszem, tehát addig semmi, és utána meglátjuk, hogy tudnak-e lépni. Tárgyalnak, rendszeresen vannak egyeztetők a felek között, de igazából, én legalábbis, még nem látom a megoldást a horizonton.

Az is igaz, hogy a tavalyi év második felében volt német-EU-elnökség, nagyon komoly politikai tőkét helyezett abba, hogy segítsen a feleknek megoldást találni, de nem sikerült. Azt gondolom, hogy ha Németország, amelynek komoly tekintélye van itt az egész térségben és az egész Európai Unióban, nem tudta megoldani az elnöksége alatt, akkor ez mutatja, hogy mennyire nehéz az ügy.

Ciprus, ha lehet, még nehezebb. Ciprus esetében évtizedek óta folynak tárgyalások. Volt egy népszavazás korábban az ENSZ által segített béketárgyalások eredményeként, amit a görög-ciprusi közösség szavazott le. Utána, évekkel később nagy nehezen újraindultak az egyeztetések, és a legutóbbi fordulón már kirajzolódott az, hogy eltérő tárgyalási platformon van a görög-ciprusi és a török-ciprusi fél. A görög-ciprusi fél egyfajta közös államban gondolkodik két alrésszel, a török-ciprusi entitás pedig azt szeretné, hogy lényegében egy önálló államalakulat jöjjön létre. Ezt a kettőt most nem lehet összeegyeztetni. Az a kérdés, hogy lesz-e elmozdulás a feleknek az ezzel kapcsolatos álláspontjában, és nyilván Görögország és Törökország kívülről egyfajta védhatalomként lép fel ebben a kérdésben, tehát ott a kérdés még bonyolultabb, hiszen maga a török-görög kétoldalú viszony, amelyben szintén vannak nyitott kérdések, ez is hatással van arra, hogy a ciprusi felek előre tudnak-e lépni. Amíg ebben nincs megoldás, addig nem várható az, hogy Ciprus pozitívan álljon hozzá a török csatlakozás kérdéséhez. Megmondani nem tudom, hogy mikor lesz megoldás, de egyelőre nem jók a kilátások. Azt hiszem, ezzel nagyjából minden kérdést érintettem, amit a képviselők, képviselő asszonyok felvetettek, úgyhogy köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen államtitkár úr beszámolóját és a kérdésekre adott válaszait. Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy a bizottság következő ülésére előreláthatólag 2021. június 14-én, hétfőn délelőtt kerül sor.

Az ülés berekesztése

Köszönöm a megjelenést. A bizottsági ülést bezárom. Viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 9 óra 43 perc)

Dr. Hörcsik Richárd
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Vicai Erika